

2231

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken.

Alfred Sjöman.

Sjöman. Johan Alfred, f. d. arrendator, Alsheda, född i
Appelhester, år 1877.

Tjänade i unga år som dräng, var senare arrendator. Gift. Abso-
lutist. Mycket språksam.

Sjöman ger intryck av att betrakta de gamlas berättelser som
han återger, som skräck.

2231
~~2231~~

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

22

Register.

- A.
- 4 Jerusalems skomakare.
 - 5 När dörrarna slogos opp.
 - 6 Den döde ,som visade sig för kolaren.
 - 7 När Oden skjöt ett skogsrå.
 - 8 Kolaren,som hörde sång och musik från berget.
 - 9 Jägaren,som blev villad.
 - 10 Näcken.
 - 11 Tomasmässonatten-Tomten på julstocken.
 - 12 Drängen ,som åt ur gröten för tomtarna och bröt sitt ben.
 - 13 Gubben,som hade spiritus.
 - 14 Skogsrå.
 - 15 Tomten i ladugården.
 - 16 Drakar,som flögo i luften.
 - 17 En jätteorm.
 - 18 Tomasmässonatten.
 - 19 Hundarna,som dansade kring kolmilan.
 - 20 Fruntimret,sombrukade väcka mjölnaren.
 - 21 En,som oroade de döda.
 - 22 När lasset blev tungt.
- C.
- 23 En,som kunde ställa hem stulet.
 - 24 Lien,som var en spingsticka.

22231

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

33

Register.

- W. 25 Ett talesätt och hur det uppstått.
M. 26 När Vimmerby mader släddes sista gången.
P. 27 Djur.Orm i lodugårdströskeln.

Sm. Östra härad.

Uppptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken.

Meddelare Alfred Sjöman, Alsheda. 1. 1877.

2234
2231
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4

Jerusalems skomakare. (Sägen.)

Murare Berg - gamle Berg - hade talat om, att när han en gång
är ute sent på kvällen - det var en nyårskväll - såg han Jerusalems
skomakare, som bar en lästknippa som var mossig.

Berg bad honom komma in, men han svarade inte.

Anmärkning.

Berg var en äldre man, när han talade om ovan-
stående. Berg använde mycket spritdrycker.

2221
Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagner.

Alsheda socken. Meddelare Alfred Sjöman. Alsheda.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

5

När dörrarna slogs opp. (Sågen)

I Appelhesters herrgård har varit någonting mystiskt.

Meddelarens syster Ellen tjänade där. Bäst hon låg om natten,
slogs alla dörrarna opp, och det var som om någon låge vid hennes säng.
Hon var ensam i köket.

Fruen kom ut och undrade, vad det var.

2 2231

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

6

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Stenbergas socken. Meddelare Alfred Sjöman, Alsheda.

Den döde som visade sig för kolaren. (Sägen.)

Meddelaren var en gång tillsammans med en kolare från Eksebo i Virserum och kolade i Stenbergas.

En natt, när kolaren var ensam i kojan, slog det till tre slag på kojan. Kolaren gick ut. Då stod det en karl utanför.

Kolaren sade sen: "Det har hänt något ledsamt nere i Tveta."

Dagen efteråt läste de båda karlarna i Oskarshamns-Tidningen om en olyckshändelse. Det var en karl, som blivit dödad av ett fallande träd.

Kolaren sade, att den karlen varit hos honom på natten. Karlens kläder då samma kläder, som när kolaren såg honom senaste gången.

A 1 a 2234
Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken. Meddelare Alfred Sjöman, Alsheda.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När Oden sköt ett skogsrå. (Sägen.)

Kolaren i Eksebo hade berättat, att han en gång hade hört Odens jakt, och sedan hade han sett Oden, som kom och red och hade ett skogsrå på hästen.

A: r

2234
~~2231~~

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

88

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken. Meddelare Alfred Sjöman, Alsheda.

Kolaren som hörde sång och musik från berget. (Sågen.)

Meddelaren och en gubbe från Eksebo i Virserum voro tillsammans
och kolade en stuga som tillhört meddelarens svärmor.

De tände milan vid fyratiden på morgonen. Meddelaren lade sig
edan och sov. Kolaren såg efter milan.

Han sade sen till meddelaren: "Att du har kunnat sova, de har
pelat och sjungit oppe i berget hela natten."

Gubben var vid den tiden omkring 75 år gammal.

2231

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

79

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Vetlanda socken. Meddelare Alfred Sjöman, Alsheda.

Jägaren som blev villad. (Sägen.)

Oskar i Nygård -han var son till Anders Magnus - var en gång ute och jagade vid Kettilås backe. Han blev då villad. Han hade tänkt, att han skulle gå över backen åt sina hagar, när han fick hem.

Men han kom till motsatta sidan. Han kom ner till Grens (ett torpställe) fyra gånger. Och han fick gå en annan väg hem, innan han först hade tänkt.

2231

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

10

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken. Meddelare Alfred Sjöman, Alsheda.

Näcken. (Sägen.)

Det hände en gång i Alsheda prästgård att de tog näcken

och körde med honom en hel dag.

2231

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

11

Sm. Östra härad. Uppvecklare Gottfrid Wagnér.
Vetlanda socken. Meddelare Alfred Sjöman, Alsheda.

Tomasmässonatten. - Tomten på hjulstocken. (Sägen.)

Det var i Flugeby kvarn. Meddelarens farbror, August Sjöman,
skulle mala en toasmässonatt.

När han skulle dra på kvarnen, satt en tomte med en röd luva
på hjulstocken.

Då tordes han inte dra på, utan han gick hem, så det blev
inget malet den natten.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagner.
Alsheda socken. Meddelare Alfred Sjöman, Alsheda.

2231

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

412

Drängen som åt ur gröten för tomtarna och bröt sitt ben. (Sägen)

Det var på ett ställe de hade en träda med säd, som var färdig att skär-
ra. Då bar de ut gröt och ställde där. Sen kom tomtarna och skulle ta av säden.
De talades vid om hur de skulle göra. Somliga skulle ta av och andra skulle
sätta opp.

Drängen där på stället åt ur gröten, och sen klev han opp i ett
träd.

De tog av säden på hela trädan.

Så skulle de sätta opp säden i rökar.

Men då fick de väl se, att det inte fanns någon gröt kvar.

Då sade de: "Det får han göra som sitter i trädet."

När drängen sen skulle ner ur trädet, så ramlade han
och bröt benet.

Sm. Östra härad.

Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Vetlanda socken.

Meddelare Alfred Sjöman, Alsheda.

Gubben som hade spiritus. (Sägen.)

Anders Magnus i Flugeby Nygård hade en spiritus. Det är en
pängadragare, den som har en sådan blir aldrig utan pengar.

Meddelarens syster tjänade hon Anders Magnus. Hon såg spiri-
tusen. De hade den i en liten låda. Han såg ut som en nocke.

Anders Magnus levde tills han blev gammal. Han var rik. Sonen,
som övertog gården, blev fattig.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken. Meddelare Alfred Sjöman, Alsheda.

Skogsrå. (Sägen.)

Kolaren i Eksebo hade en gång sett ett skogsrå.

Hon var stor och lång, och bröstet voro så långa, så de
räckte till knäna. Och när hon vände sig om, var hon ihålig i ryg-
gen.

22231

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

15

Sm. S. Vedbo härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Mellby socken. Meddelare Alfred Sjöman, Alsheda.

Tomten i ladugården. (Sägen.)

I Gåsarp i Mellby var en bonde som hade en tomte i ladu-

gården.

När ladugården revs, var det en av arbetarna, som såg tom-

ten, när denne klev över väggen.

Anmärkning.

Meddelaren hade år 1928 hört detta av en, som

var med, när ladugården ifråga revs.

22281

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

/46

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Stenbergas socken. Meddelare Alfred Sjöman. Alsheda.

Drakar som flögo i luften. (Sägen.)

Det var en soldat Holst i Stenbergas, som talade om, att när han var ute och fiskade, såg han drakar, som flögo i luften. De sprutade eld. Det blev tur med fisket då. Det skulle vara tidigt om morgonen, innan solen gick upp.

Han kunde gå åstad tidigt om morgonen och meta upp ett par kappar fisk.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Vetlanda socken. Meddelare Alfred Sjöman, Alsheda.

En jätteorm. (Sägen.)

Svente i Svenslund - en äldre man - hade talat om, att han hade sett en orm, som var så där omkring sex alnar lång och som hade man på ryggen. Han hade sett den vid en träda i Flugeby.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.
Stenbergas socken. Meddelare Alfred Sjöman, Alsheda.

Tomasmässonatten. En katt som höll kvarnen. (Sägen.)

Det var en gammal mjölnare, som kallades Ville på Borgen.

Han var torpare och bodde i ett torp under Sjömilla i Stenbergas socken.

Han malde en toasmässonatt - det var på 1890-talet. - Då

han slagit säden på kvarnen skulle han gå ner och hänga säcken på
sin plats.

Då satt det en katt på trappan. Den sparkade han till, så
den for ner i kvarnen. När han kom ner, satt där en kattetass och
höll i valen i lyktan.

Det var fullt vatten på kvarnen, men den gick inte ändå.

Då stände mjölnaren och gick hem.

Anmärkning.

Mjölnaren hade berättat ovanstående. Enligt med-
delarens uppfattning var han vidskeplig.

Sm. Aspelands härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Gårdveda socken. Meddelare Alfred Sjöman. Alsheda.

Hundarna som dansade kring kolmilan. (Sägen.)

Kolaren från Eksebo var en vinter i Komberg, i närheten av
Gårdveda, och kolade.

En natt då var han ute och såg om milan, var det hundar som
dansade kring milan, så att sågspånen yrde.

Sen skrattade "det" åt honom, när han gick in i hyttan.

22221

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

20

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken. Meddelare Alfred Sjöman.

Fruntimret som brukade väcka mjölnaren. (Sägen.)

Kolaren från Eksbo hade talat om, att han var i Roslagen i
tjugo år. Han var mjölnare vid en väderkvarn.

Då låg han i kvarnen och sov.

Det var ett fruntimmer som brukade väcka honom - hon tog
tag i höften på honom - så han försov sig aldrig på de tjugo åren.

Han låg en gång vaken. Kvarnen började gå tomme. Då tänkte
han: "Nu ska jag se efter om jag inte kan få se henne."

Hon kom, och sen hon hade väckt honom, sprang hon bakom
gullåren.

Anmärkning.

Kolaren var enligt meddelarens uppfattning vidskeplig.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.
Alsheda socken. Meddelare Alfred Sjöman, Alsheda.

En som oroade de döda. (Sägen.)

Det var en som var ute och körde. När han kom mittför Als-
heda kyrka, sade han: "Opp med er alla gastakröpplingar, ska I få
ka!"

Då blev det så tungt på skjutsen.

När han kom till bäcken, som flyter fram genom kyrkbyn, blev
det med ens så lätt.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken. Meddelare Alfréd Sjöman, Alsheda.

22231
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

222

När lasset blev tungt. (Sägen.)

Det var en gubbe från Sunnerskog, som kom från Aspö kvarn.

Han såg då på snön skuggan av tre gubbar. Lasset blev så tungt, så hästen blev svett.

När han kom till Sunnerskogs gruva, så lättnade det, och de skrattade åt honom.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Vetlanda socken. Meddelare Alfred Sjöman, Alsheda.

En som kunde ställa hem stulet. (Sägen.)

En gång stal de brännvin från Anders Magnus i Flugeby Nygård.

På anlitade han en som kunde ställa hem stulet.

Denne tog en flaska och höll i handen. Anders Magnus såg då en gubbe i flaskan och kände i denna gubbe igen en av sina torpare.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.
Alsheda socken. Meddelare Alfred Sjöman, Alsheda.

Lien som var en spingsticka. (Sägen.)

Det var en gubbe, som köpte en lie av en käring. Hon sa, att
han inte fick se på eggen av lien.

Han köpte lien och sen slådde han slått i ängarna: tuvor och
tenar och allt.

Det låg en sten hemma vid logen. När han kom hem, slådde han
av den. Men när han gjort det, tittade han på eggen och skulle se
efter, hur den såg ut.

Då fick han se att det var bara en spingesticka han slått
ned.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Stenbergas socken. Meddelare Alfred Sjöman, Alsheda.

Ett talesätt och hur det uppstått.

Målare Strömfält låg vid en gärdesgård och var full och spydde.

Han varsnade då, att det var glest i gärdesgården.

"Här behöverspacklas", sade han.

Det blev sedan ett ordstäv i bygden: "Här behöver spacklas, sa målaren, när han spydde i gärdesgården."

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

225

Sm.

2231
Upptecknare Gottfrid Wagner.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Meddelare Alfred Sjöman, Alsheda.

26
26

När Vimmerby mader släddes sista gången. (Sägen.)

Det var en som tog sig å att slå Vimmerby mader på ackord.

Han började på morgonen att bryna, och sen brynte han till

middagen.

De undrade, hur det skulle gå för honom.

När han hade brynt, slog han sännan i jorden och sa: "Här

ska slås, och här ska aldrig slås mer."

Då blev det en vattenhölj där.

Det gick en vit häst i andra ändan av maden. Då sa gubben:

"Tag bort den!" Men innan de hann få bort hästen, var benen på den

avhuggna. Då hade han slått hela maden. Han hade bra hjälpare.

Madera h_o senare odlats.

Meddelaren hade i Virserums och Stenbergas socknar av de gamla

hört ett talesätt, som har samband med denna sägen. Om de råkade på

en bra lie, sade de: "Han har varit med på Vimmerby mader."

2231

27

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Stenbergas socken. Meddelare Alfred Sjöman. Alsheda.

Orm i ladugårdströskeln.

Det var en gubbe, Karl Johan i Grangsjömåla, Stenbergas socken, som högg hål i ladugårdströskeln och stängde in en orm.

Omkring 1850-talet.